

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

Кафедра кримінального права

Лабораторія «Інновації у сфері кримінальної юстиції»

Одеський осередок ВГО «Асоціація кримінального права України»

**КОНСЕРВАТИВНО-ЛІБЕРАЛЬНІ ІДЕЇ
ОДЕСЬКОЇ ШКОЛИ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА**

МАТЕРІАЛИ

Одеської науково-практичної конференції

24 листопада 2023 року

Видавництво
«Юридика»
2024

УДК 343.2/.7:340.123(477.74)(062.552)
К65

Відповідальний за випуск **Ю. Ю. Коломієць**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Консервативно-ліберальні ідеї Одеської школи кримінального права : матеріали Одеської наук.-практ. конф. (м. Одеса, 24 лист. 2023 р.) / відп. ред. проф. Ю. Ю. Коломієць. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. – 252 с.

ISBN 978-617-8263-98-0

У збірнику матеріалів Одеської науково-практичної конференції «Консервативно-ліберальні ідеї Одеської школи кримінального права» відображено консервативні і ліберальні ідеї професорсько-викладацького складу кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія», аспірантів, студентів, школярів, які цікавляться проблемами сучасного кримінального права України, а також практиків, готових до співробітництва з науковцями.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, практиків, небайдужих до кримінально-правової протидії кримінальним правопорушенням.

УДК 343.2/.7:340.123(477.74)(062.552)

ISBN 978-617-8263-98-0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024

ЗМІСТ

Передмова президента Національного університету «Одеська юридична академія» академіка Сергія КИВАЛОВА	7
--	---

РОЗДІЛ 1

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

1817–1920 роки	9
1947–1991 роки	10
1992–2000 роки	13
2000–2015 роки	14
2016–2023 роки	18

РОЗДІЛ 2

КОНСЕРВАТИВНІ ІДЕЇ ОДЕСЬКОЇ ШКОЛИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

<i>Стрельцов Євген Львович</i> Роздуми щодо розвитку кримінально-правової науки	25
<i>Мирошниченко Наталія Анатоліївна</i> Деякі проблеми, що виникають у зв'язку з розробкою проекту нового КК України	32
<i>Хімченко Світлана Анатоліївна</i> Кримінально-правове значення лікарської помилки	38
<i>Аленін Юрій Павлович,</i> <i>Волошина Владлена Костянтинівна</i> Зв'язок кримінального процесу з кримінальним правом	43
<i>Чугуніков Ігор Іванович</i> Систематичність як ознака складу кримінального правопорушення	47
<i>Гусак Оксана Анатоліївна</i> Схиляння до вчинення самогубства та пособництво у самогубстві	53
<i>Коломієць Юлія Юріївна</i> Суб'єкти впровадження кримінально-правової ідеології	57

РОЗДІЛ 1

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

1817–1920 РОКИ

Історія кафедри кримінального права своїм корінням сягає ще в діяльність Рішельєвського ліцею в м. Одесі (1817–1865 рр.). На юридичному відділенні ліцею в ті роки працювала кафедра кримінального права та практичного судочинства.

При перетворенні ліцею на Новоросійський університет спадкоємницею цієї кафедри стала кафедра кримінального права та кримінального судоустрою. Вона об'єднувала тоді вчених, які спеціалізувалися на вивченні і викладанні кримінального права та кримінального процесу. До кафедри належали також викладачі судової медицини, яка тоді вважалася предметом, який належить до кримінального права.

Викладацький склад кафедри на той час був малочисельним, проте вона була представлена найцікавішими та широко освіченими людьми, висококваліфікованими фахівцями у сфері практики і теорії кримінального права та судової медицини.

На особливу увагу заслуговує особистість ординарного професора Олександра Михайловича Богдановського, який довгі роки читав студентам університету лекції з Загального курсу кримінального права, з його приватних сфер. Він почав свою діяльність з посади ад'юнкта з кримінального права і практичного судочинства Рішельєвського ліцею. Після захисту в Московському університеті магістерської дисертації він у 1857 році став професором, а згодом і директором ліцею, був одним із перших професорів університету. Після створення Новоросійського Імператорського університету працював проректором. Обдарований юрист, він володів даром тонкого аналізу, але, на жаль, друкарських робіт О. М. Богдановського до нас дійшло небагато. Відомо, що він опублікував дві свої дисертації – магістерську дисертацію «Розвиток понять про злочин і кару в російській праві до Петра Великого» і докторську дисертацію «Молоді злочинці. Питання кримінального права та кримінальної політики»,

яка була однією з перших наукових робіт, присвячених аналізу злочинної поведінки підлітків в Росії і Франції.

Відомо також ім'я випускника Новоросійського університету Андрія Андрійовича Піонтковського. Після закінчення Новоросійського університету його було залишено при університеті для підготовки до викладання курсу кримінального права, який потім багато років читав студентам. Цікаві його наукові праці, присвячені вченню про злочини; давності в кримінальному праві; проблеми адаптації злочинців, що звільнилися; умовного засудження, його природу, історію та розвитку в країнах Європи і Америки. Саме він обґрунтував необхідність введення інституту умовного засудження в кримінальному законодавстві Росії.

Кафедра кримінального права юридичного факультету Новоросійського Імператорського університету успішно працювала до 1917 року. За фахом цієї кафедри Новоросійський університет успішно закінчили в ті часи сотні юристів, які стали досвідченими практиками в сфері кримінальної юстиції. У зв'язку з перетворенням в структурі вищої освіти на початку 20-х років ХХ століття кафедра припинила своє існування.

Матеріал підготовлений на підставі наукового видання:

Історія Одеської національної юридичної академії / Ред. колегія: С. В. Ківалов (головний редактор), А. І. Паньков (заступник головного редактора), Ю. С. Полянський, П. П. Музиченко, М. О. Баймуратов, М. П. Орзіх. Одеса : Юридична література, 2002. С. 105–106.

1947–1991 РОКИ

З відновленням юридичного факультету в складі Одеського державного університету імені І. І. Мечникова в 1947 р. відновлюється і традиція кафедри кримінального права.

У числі відкритих у 1947 р. юридичних спеціалізацій, які тоді називалися «фуркаціями», була й кримінально-правова фуркація. Навчальним і науковим ядром підготовки студентів з кримінально-правової спеціалізації була кафедра спеціальних юридичних дисциплін. Як серед викладачів так і серед студентів у той час було багато учасників війни проти фашизму. Серед викладачів зі ступенями після відновлення юридичного факультету був перший завідувач кафедри доцент Михайло Андрійович Кравцов. Викладання

дисциплін кримінального профілю також в ті часи здійснювалося співробітниками органів суду, прокуратури, МВС і адвокатури, які поєднували свою практичну діяльність з викладацькою роботою. Наприклад, кримінальне право викладав полковник О. М. Хуторін. Активну участь у викладацькій діяльності приймала директор інституту судової експертизи, кандидат юридичних наук Т. Ф. Шаркова. Трохи пізніше кафедру поповнили молоді вчені, зокрема кандидат юридичних наук А. К. Щедрін.

У ці роки на кафедрі в порядку спеціальних дисциплін викладалося кримінальне право країн ближнього і далекого зарубіжжя, військово-кримінальне право. Введення подібних спеціальних дисциплін пояснювалося певним етапом розвитку держави. Спеціальні дисципліни носили глибокий науково-практичний характер і викладалися в обсязі 50 і більше навчальних годин.

Перший післявоєнний випуск студентів юридичного факультету з кримінально-правової спеціалізації відбувся в 1952 році. У числі випускників були Л. В. Багрій-Шахматов (в майбутньому завідувач кафедрою кримінального права), П. М. Пошали (довгі роки зам. начальника обласного управління юстиції), експерт-криміналіст Б. Жулинський, прокурор району, пізніше старший слідчий міської прокуратури В. М. Лисак. Роком пізніше закінчили юридичний факультет професор Є. В. Додін, кандидат юридичних наук В. Н. Точилівський (пізніше зам. прокурора Одеської області, а потім співробітник Міжнародного суду ООН), В. А. Лавров (також працював заст. прокурора Одеської області) і багато інших відомих вчених і практиків. Останні випуски студентів по кафедрі в ті роки відносяться до 1954 року, коли юридичний факультет Одеського держуніверситету злився з юридичним факультетом Львівського державного університету.

Нове народження юридичного факультету і початок нового етапу історії викладання дисциплін кримінального циклу відносяться до 1960 року. У той час ці дисципліни вела кафедра спеціальних юридичних дисциплін. Викладачами на кафедрі працювали: к.ю.н., доцент Н. А. Бондаренко, доцент кафедри; к.ю.н., доцент К. І. Удалих, який пізніше був завідувачем кафедри і деканом юридичного факультету; к.ю.н., доцент І. В. Михайлов, який до цього працював директором Одеської філії Всесоюзного юридичного заочного інституту (ВЮЗІ) та ін.

У 1967 році з приїздом до міста Одеси видатного фахівця-криміналіста, доктора юридичних наук, професора Віктора Павловича Колмакова, з кафедри спеціальних юридичних дисциплін була виділена кафедра криміналістики, кримінального права та процесу, за лінією

якої почали викладатися студентам усі дисципліни кримінального профілю. У ті роки на кафедрі працювали: доцент І. В. Постіка, доцент В. В. Тіщенко, доцент І. В. Михайлов, доцент К. І. Удалих, професор Є. В. Додін, старші викладачі О. К. Белявська, Н. А. Мирошніченко, Т. В. Затилкіна, викладач Л. І. Нагерняк, доцент І. О. Крючатов та ін.

Після смерті в 1973 році професора В. П. Колмакова виконуючим обов'язки завідувача цієї кафедри був призначений доцент І. В. Михайлов. У вересні 1975 року кафедру очолив професор Є. В. Додін, який працював успішно до 1980 року. З 1980 до 2000 р. кафедру очолював Залужений діяч науки і техніки України, доктор юридичних наук, професор, академік Л. В. Багрій-Шахматов, який працював з 1978 р. професором кафедри. З вересня 2000 р. кафедру очолює кандидат юридичних наук, доцент В. О. Туляков.

У 1980 р. кафедра була перейменована на кафедру кримінального права, процесу та криміналістики, яку в 1992–1993 навчальному році була розділена на дві самостійні кафедри – кафедру кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології (очолив професор Л. В. Багрій-Шахматов) і кафедру кримінального процесу і криміналістики (очолив доцент В. В. Тіщенко).

Під час завідування кафедрою професора Є. В. Додіна і пізніше це була найчисельніша кафедра колишнього юридичного факультету, а пізніше Юридичного інституту Одеського держуніверситету. Загальна кількість викладачів кафедри складала близько 20 осіб, серед яких – один професор (Л. В. Багрій-Шахматов), чотири доценти (І. В. Михайлов, І. В. Постіка, В. В. Тіщенко, К. І. Удалих), три старших викладачі (О. К. Белявська, Н. А. Мирошніченко, Т. В. Затилкіна) і ряд викладачів-асистентів, які не мали вченого ступеня, серед яких особливою повагою користувався видатний юрист-практик військової юстиції К. М. Конойко.

Під керівництвом Л. В. Багрій-Шахматова до 1990 р. успішно захистили кандидатські дисертації: І. А. Дришлюк, В. М. Дрьомін, Ф. М. Федоров, В. О. Туляков, С. А. Хімченко, Ю. Є. Полянський, Н. А. Дрьоміна, П. Ф. Степанов, В. О. Комаха. Під керівництвом професора В. В. Сташиса в колишньому Харківському юридичному інституті успішно захистила кандидатську дисертацію Н. А. Мирошніченко. Під керівництвом В. В. Тіщенко захистив кандидатську дисертацію Ю. П. Аленін.

Під керівництвом інших наукових керівників, захистили кандидатські дисертації: О. Б. Муравін і Ю. М. Бершадський. Кафедра до цього часу поповнилася новими кандидатами наук, які прийшли з правоохоронних органів: з органів внутрішніх справ прийшов на факультет

і був обраний доцентом кафедри Є. Л. Стрельцов, на той час кандидат юридичних наук; кандидат юридичних наук, полковник у відставці М. М. Шульга; з органів прокуратури прийшов на факультет і був обраний доцентом кафедри кандидат юридичних наук Г. М. Ясинський, у минулому прокурор Одеської області, що працював пізніше професором кафедри судових і правоохоронних органів академії.

Кафедра мала ряд підрозділів: лабораторії криміналістики і фотолабораторію, а також криміналістичний полігон. Вона підтримувала тісні зв'язки із правоохоронними органами Одеської області та ряду південних областей України.

Матеріал підготовлений на підставі наукового видання:

Історія Одеської національної юридичної академії / Ред. колегія: С. В. Ківалов (головний редактор), А. І. Паньков (заступник головного редактора), Ю. Є. Полянський, П. П. Музиченко, М. О. Баймуратов, М. П. Орзіх. Одеса: Юридична література, 2002. С. 106–109.

1992–2000 РОКИ

У 1992 році колектив кафедри вдвічі зменшився після її поділу на дві самостійні кафедри: кафедру кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології та кафедру кримінального процесу та криміналістики. У той час викладачі були поділені між кафедрами нарівно: по 10 на кожній кафедрі. Аспіранти залишилися за кафедрою, яку очолив академік Л. В. Багрій-Шахматов. Однак до кінця 1994 р. кафедра кримінального, кримінально-виконавчого права і кримінології знову стала через велике число навчальних годин нараховувати у своєму складі 21 викладача: професори Л. В. Багрій-Шахматов, Є. Л. Стрельцов, доценти Н. О. Бондаренко, В. М. Федоров, І. А. Дришлюк, Н. А. Мирошниченко, С. А. Хімченко, В. О. Туляков, В. М. Дрьомін, асистенти І. І. Чугуніков, Ф. Ш. Іскандеров, С. О. Стефанов, Є. В. Дришлюк, кандидат юридичних наук А. Ф. Долженков, кандидат юридичних наук, доцент В. М. Пьохов, а також співробітники кафедри і Юридичного інституту С. С. Ужевський, Л. Г. Соболева, В. Ф. Кондратьєва і І. Р. Кузьміна.

Особливо великі зміни відбулися на кафедрі у зв'язку з утворенням в грудні 1997 р. Одеської державної юридичної академії. Відбулося подальше відгалуження від кафедри ряду «дочірніх» кафедр. Кафедра, по суті, стала родоначальницею цілого комплексу

кафедр кримінального профілю, її найменування звузилося, вона стала кафедрою кримінального права. Її ж «дочірніми» кафедрами в академії стали: кафедра криміналістики; кафедра кримінального процесу; кафедра кримінології і кримінально-виконавчого права; кафедра організації судових і правоохоронних органів.

У вересні 2000 р. кафедрю кримінального права очолив В. О. Туляков. Розпочався новий період формування наукової спільноти в Одеській національній юридичній академії.

Матеріал підготовлений на підставі наукового видання:

Історія Одеської національної юридичної академії / Ред. колегія: С. В. Ківалов (головний редактор), А. І. Паньков (заступник головного редактора), Ю. С. Полянський, П. П. Музиченко, М. О. Баймуратов, М. П. Орзіх. Одеса : Юридична література, 2002. С. 109–111.

2000–2015 РОКИ

З 2000 р. по 2015 р. – завідувачем кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія» був В. О. Туляков (доктор юридичних наук (2001 р.), професор (2002 р.). У 2000 році під його керівництвом на кафедрі кримінології та кримінально-виконавчого права ОНЮА було розроблено перший у веб-просторі країн СНД веб-сайт «Віктимологія в Україні» (<http://www.victimology.org.ua>), що присвячено дистанційному навчанню студентів з проблем віктимології. Професору В. О. Тулякову належить ідея написання книги «Кримінальний кодекс України в анекдотах» (2008 р.), метою написання якої були: популяризація кримінального права серед студентів; підвищення настрою практикуючих юристів; розширення кругозору усіх тих, хто цікавиться кримінальним правом.

У 2002 році В. О. Тулякова було призначено директором Інституту підготовки професійних суддів, а з 2005 р. по серпень 2022 р. він був віце-президентом, проректором з міжнародних зв'язків Національного університету «Одеська юридична академія». Під його керівництвом захистили свої дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08:

– Терентьев Віктор Іванович у 2003 році захистив дисертацію «Відповідальність спеціального суб'єкта злочину за кримінальним правом України»;

- Сорочинський Микола Георгійович у 2004 році захистив дисертацію «Запобігання злочинності засобами кримінального права: генезис, явище та соціальний механізм дій»;
- Албул Сергій Володимирович у 2005 році захистив дисертацію «Кримінологічна характеристика корисно-навальницьких злочинів, відносно іноземних громадян»;
- Коломієць Юлія Юріївна у 2005 році захистила дисертацію «Невідворотність кримінальної відповідальності: правова природа та зміст»;
- Кудрявцев Віктор Вікторович у 2006 році захистив дисертацію «Кримінально-правова охорона життя осіб, що є носіями судової влади за кримінальним законодавством України»;
- Полянський Євген Юрійович у 2007 році захистив дисертацію «Призначення покарання за кримінальним правом США»;
- Мандриченко Жана Василівна у 2007 році захистила дисертацію «Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим»;
- Балобанова Дар'я Олександрівна у 2007 році захистила дисертацію «Теорія криміналізації»;
- Горбачова Ірина Михайлівна у 2008 році захистила дисертацію «Заходи безпеки в кримінальному праві (порівняльно-правовий аналіз)»;
- Гуртовенко Олег Леонтович у 2008 році захистив дисертацію «Психічне насильство у кримінальному праві України»;
- Притула Анатолій Михайлович у 2010 році захистив дисертацію «Кримінально-правова охорона виключної (морської) екологічної зони»;
- Орловська Наталія Анатоліївна у 2011 році захистила докторську дисертацію «Санкції кримінально-правових норм: засади та принципи формування»;
- Дмитрук Михайло Михайлович у 2011 році захистив дисертацію «Категорія проступку у кримінально-правовій доктрині»;
- Козаченко Олександр Васильович у 2012 році захистив докторську дисертацію «Кримінально-правові заходи в Україні: культуро-антропологічна концепція»;
- Макаренко Анастасія Сергіївна у 2012 році захистила дисертацію «Суддівський розсуд при призначенні покарання в Україні»;
- Мирошниченко Наталія Михайлівна у 2013 році захистила дисертацію «Вікова осудність неповнолітніх у кримінально-правовій доктрині»;

– Поліщук Олена Миколаївна у 2013 році захистила дисертацію «Приватноправові засади в кримінальному праві України: концептуальні засади»;

– Оцяця Анастасія Сергіївна у 2014 році захистила дисертацію «Охоронна функція кримінального права України: концептуальні основи»;

– Гусак Оксана Анатоліївна у 2014 році захистила дисертацію «Кримінально-правова характеристика доведення до самогубства»;

– Тавлуй Олена Вікторівна у 2014 році захистила дисертацію «Кримінально-правова характеристика незаконних дій щодо усиновлення (удочеріння)»;

– Полянський Євген Юрійович у 2015 році захистив докторську дисертацію «Кримінально – правова доктрина США: генезис, обґрунтування, перспективи»;

– Ободовський Олександр Васильович у 2015 році захистив дисертацію «Триваючі злочини у кримінальному праві України».

Період з 2000 по 2014 рік багато хто з викладачів кафедри пригадують, як «золотий час». Академія була у розквіті. Вона швидко збільшувалась і за набором студентів, і за професорсько-викладацьким складом. У 2012 році членами кафедри були: зав. кафедрою, д.ю.н., проф. Туляков В'ячеслав Олексійович; к.ю.н., проф. Мирошниченко Наталія Анатоліївна; к.ю.н., доц. Бондаренко Ніна Олександрівна; к.ю.н., доц. Хімченко Світлана Анатоліївна; к.ю.н., доц. Федоров Володимир Миколайович; к.ю.н., доц. Албул Сергій Володимирович; к.ю.н., доц. Артеменко Ігор Анатолійович; к.ю.н., доц. Балобанова Дар'я Олександрівна; к.ю.н., доц. Березовська Наталія Леонідівна; к.ю.н. Брайловська Алла Ігорівна; к.ю.н., доц. Горбачова Ірина Михайлівна; к.ю.н., доц. Гуртовенко Олег Леонтійович; к.ю.н. Дмитрук Михайло Михайлович; к.ю.н., доц. Коломієць Юлія Юріївна; к.ю.н., доцент Михайленко Дмитро Григорович; к.ю.н., доц. Підгородинський Вадим Миколайович; к.ю.н., доц. Полянський Євген Юрійович; к.ю.н., доц. Чугуніков Ігор Іванович; старший викладач Іскендеров Фірдовсі Шошанович; асистент Гусак Оксана Анатоліївна; асистент Данільченко Інга Робертівна; асистент Журавльов Олександр Геннадійович; асистент Ігнатенко Максим Петрович; асистент Кожемякін Олександр Андрійович; асистент Кузембаєв Олександр Сергійович; асистент Макаренко Анастасія Сергіївна; асистент Мирошниченко Наталія Михайлівна; асистент Оцяця Анастасія Сергіївна; асистент Поліщук Олена Миколаївна; асистент Сікан Ольга Миколаївна; асистент Тітомер Євгенія Володимирівна; асистент Тавлуй Олена Вікторівна; старший лаборант

Валентина Федорівна Кондратьєва; лаборант Мирошніченко Оксана Геннадіївна; лаборант Кедик Вероніка Петрівна.

Професорсько-викладацький склад кафедри кримінального права в той період зосереджував свою діяльність на наступних напрямках:

1. Мирошніченко Наталія Анатоліївна – заступник завідуючого кафедрою, к.ю.н., доцент, професор кафедри, заслужений юрист України. Тематика наукових досліджень: «Проблеми Загальної частини кримінального права та кримінально-правові проблеми боротьби з розповсюдженням наркоманії»;

2. Бондаренко Ніна Олександрівна – заступник завідуючого кафедрою, к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Міжнародні аспекти кримінального права»;

3. Підгородинський Вадим Миколайович – к.ю.н., доцент, директор Інституту прокуратури та слідства. Тематика наукового дослідження «Злочини проти волі, честі та гідності особи»;

4. Чугуніков Ігор Іванович – к.ю.н., доцент, декан судово-адміністративного факультету. Тематика наукового дослідження «Юридичні особи як суб'єкти кримінальних правовідносин»;

5. Хімченко Світлана Анатоліївна – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Кримінально-правові проблеми боротьби зі злочинами у сфері медичної діяльності»;

6. Федоров Володимир Миколайович – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Кримінально-правові проблеми боротьби з організованою злочинністю»;

7. Албул Сергій Володимирович – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Корисливо-насильницькі посягання на власність: проблеми визначення та кримінально-правової кваліфікації»;

8. Коломієць Юлія Юріївна – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Ідеологія та кримінальне право»;

9. Балобанова Дар'я Олександрівна – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Теорія криміналізації»;

10. Полянський Євген Юрійович – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Кримінально-правовий примус у Сполучених Штатах Америки»;

11. Горбачова Ірина Михайлівна – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Заходи кримінально-правового впливу: порівняльно-правовий аналіз»;

12. Гуртовенко Олег Леонтійович – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження: «Психічне насильство за кримінальним правом України»;

13. Артеменко Ігор Анатолійович – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження: «Виявлення корупційних діянь органами внутрішніх справ та притягнення до адміністративної відповідальності за їх вчинення»;

14. Михайленко Дмитро Григорович – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Підстави кримінальної відповідальності за хабарництво (давання та одержання хабара)»;

15. Березовська Наталія Леонідівна – к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження: «Покарання, пов'язані з виправно-трудовим впливом, що застосовується до неповнолітніх»;

16. Дмирук Михайло Михайлович – к.ю.н. Тематика наукового дослідження: «Категорія проступку у кримінально-правовій доктрині»;

17. Брайловська Алла Ігорівна – к.ю.н. Тематика наукового дослідження: «Кримінально-правова кваліфікація неналежного виконання обов'язків по охороні дітей».

Викладачі кафедри кримінального права опублікували більше 20 монографій, підручників та навчальних посібників.

Матеріал підготував:

*д.ю.н., проф. кафедри кримінального права
Туляков В'ячеслав Олексійович*

2016–2023 РОКИ

3 вересня 2016 року по лютий 2023 рік кафедру очолював доктор юридичних наук, доктор теології, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, вчений секретар Південного регіонального центру Національної академії правових наук України Стрельцов Євген Львович. З лютого 2023 року обов'язки завідувача кафедри кримінального кримінального права НУ «ОЮА» виконує доктор юридичних наук, доцент Коломієць Юлія Юріївна.

За 2016–2023 роки викладачами кафедри було захищено 5 докторських дисертацій:

– у 2018 році Михайленко Дмитро Григорович захистив дисертацію «Концепція кримінально-правової протидії корупційним злочинам в Україні» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право

та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий консультант – д.ю.н., професор Туляков В'ячеслав Олексійович;

– у 2020 році Коломієць Юлія Юріївна захистила дисертацію «Кримінально-правова ідеологія в юридичній доктрині та кримінальному законодавстві» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий консультант – д.ю.н., професор Стрельцов Євген Львович;

– у 2020 році Підгородинський Вадим Миколайович захистив дисертацію «Злочини проти честі та гідності особи (теоретичне порівняльно-правове дослідження)» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий консультант – д.ю.н., професор Стрельцов Євген Львович;

– у 2021 році Балобанова Дар'я Олександрівна захистила дисертацію «Динаміка кримінального права України: теоретико-прикладне дослідження» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий консультант – д.ю.н., професор Туляков В'ячеслав Олексійович;

– у 2023 році Степаненко Оксана Василівна захистила дисертацію «Теорія і практика кримінально-правової охорони особи від домашнього насильства» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий консультант – д.ю.н., професор Стрельцов Євген Львович.

Було захищено більше 10 кандидатських дисертацій:

– у 2016 році Бабиніна (Бухтіярова) Катерина Станіславівна захистила дисертацію «Кримінальне право України в православному вимірі (стан, динаміка та перспективи)» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий керівник – д.ю.н., професор Туляков В'ячеслав Олексійович;

– у 2017 році Берш Анастасія Яківна захистила дисертацію «Примусові заходи медичного характеру: правова природа та зміст» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий керівник – к.ю.н., доцент Мирошніченко Наталія Анатоліївна;

– у 2017 році Кузембаєв Олександр Сергійович захистив дисертацію «Джерела кримінально-правового регулювання в Україні:

доктринальні аспекти» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий керівник – к.ю.н., доцент Хімченко Светлана Анатоліївна;

– у 2017 році Степаненко Оксана Василівна захистила дисертацію «Принцип доцільності в кримінально-правовій доктрині та кримінальному законодавстві України» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий керівник – к.ю.н., доцент Підгородинський Вадим Миколайович;

– у 2018 році Кузьмін Едуард Едуардович захистив дисертацію «Кваліфікація неміжнародних збройних конфліктів у міжнародному гуманітарному праві: зарубіжний досвід» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.11: міжнародне право. Науковий керівник – д.ю.н., професор Стрельцов Євген Львович;

– у 2018 році Тимофеева Лілія Юріївна захистила дисертацію «Гуманістична парадигма кримінального права України» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий керівник – д.ю.н., професор Туляков В'ячеслав Олексійович;

– у 2021 році Бойченко Віталій Петрович захистив дисертацію «Кримінально-правова охорона суспільної моралі в Україні: антропологічний вимір» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий керівник – д.ю.н., професор Туляков В'ячеслав Олексійович;

– у 2021 році Іванова (Кедик) Вероніка Петрівна захистила дисертацію «Універсальний та реальний принципи чинності закону України про кримінальні відповідальність у просторі» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Науковий керівник – д.ю.н., професор Стрельцов Євген Львович;

– у 2022 році Камінський Петро Валерійович захистив дисертацію «Кримінально-правова характеристика за примушування до шлюбу: порівняльно-правове дослідження» на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Науковий керівник – к.ю.н., доцент Колодін Денис Олексійович;

– у 2023 році Басалюк Наталія Василівна захистила дисертацію «Система покарань у кримінальному праві та законодавстві України» на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Науковий керівник – к.ю.н., професор Мирошниченко Наталія Анатоліївна;

– у 2023 році Сікан Ольга Миколаївна захистила дисертацію «Сім'я як об'єкт кримінально-правової охорони» на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Науковий керівник – д.ю.н., професор Туляков В'ячеслав Олексійович.

Редакція загальнонаціональної щотижневої газети «Юридичний вісник України» на початку 2023 року оголосила рейтинг найкращих своїх авторів. В надважкому 2022 році майже півтисячі різнорідних фахівців права стали дописувачами ЮВУ. У даному рейтингу експерти відібрали найбільш значущі з них та за допомогою фахових оцінок, враховуючи при цьому думки членів Редакційної Ради газети, і, що особливо важливо, читачів. Визначили п'ятдесят дві кращих публікації (відповідно до кількості тижнів у році) плюс одну – що заохочує. При тому номінаційна комісія взяла до уваги й побажання читачів про те, що має бути певне обмеження щодо участі дописувачів у рейтингу. Воно полягає в тому, що учасником рейтингу авторів не може бути особа, яка займає високу державну посаду, а також є співробітником редакції чи професійним журналістом.

Усі кращі публікації 2022 року були скомпоновані за наступними номінаціями: науковий аналіз комплексу проблемних правових питань; досконалий професійний аналіз актуальної науково-практичної проблеми; захист високих стандартів і культури юридичної діяльності; високопрофесійне коментування правових норм та інститутів; активна громадянська позиція й змістовна критика недосконалої юридичної діяльності; творчий прорив в аналітичну юриспруденцію; інформаційна насиченість і правова актуальність публікацій. Окремі номінації: 1. Наукова насиченість та практична актуальність публікації. 2. За розвиток юридичної публіцистики.

За номінацією «Науковий аналіз комплексу проблемних правових питань» був відзначений доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрНУ, Євген Львович Стрельцов, – за серію публікацій, присвячених актуальним проблемам розвитку та застосування норм охоронного права. В окремій номінації «За розвиток юридичної публіцистики» відзначені доктор юридичних наук, доцент, Юлія Юріївна Коломієць у співавторстві

з Тетяною Юрївною Коломієць, членом Національної спілки журналістів – за статтю «Ідеологічна війна пам'ятників».

18 травня 2023 року з нагоди Дня науки, відбулося нагородження переможців Всеукраїнського (національного конкурсу) наукових і навчальних видань із права, безпеки та євроінтеграції «Юридика», на якому доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права Берш Анастасія Яковлівна стала переможцем, та посіла II місце в номінації «Одноосібна наукова монографія з безпеки». Урочисте нагородження відбулося в Одеському державному університеті внутрішніх справ.

28 вересня 2023 року на засіданні Президії ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права» були оголошені переможці Першого Конкурсу наукових робіт, присвяченого пам'яті професора В. Я. Тація. Диплом першого ступеня отримав В. О. Туляков. Диплом третього ступеня отримала О. В. Степаненко. Заохочувальні грамоти отримали Л. Ю. Тімофєєва, О. Л. Гуртовенко.

9 жовтня 2023 року доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук Тімофєєва Лілія Юрївна стала лауреатом Всеукраїнського конкурсу «Молодий правник року» у номінації «Молодий науковець» за підсумками наукової діяльності за 2021–2022 р., організованого Радою молодих юристів України. Монографія Л. Ю. Тімофєєвої «Гуманістична парадигма: досвід, виклики та перспективи кримінального права України» посіла 2-ге місце у конкурсі імені Святого Володимира на краще науково-правниче видання, організованому Євразійською асоціацією правничих шкіл та правників спільно з Хмельницьким університетом управління та права імені Леоніда Юзькова.

У 2023 році у видавництві «Юридична література» була надрукована монографія кандидата юридичних наук, доцента кафедри кримінального права Олександра Васильовича Ободовського на тему «Військові кримінальні правопорушення: теорія і практика». Монографія присвячена військовим кримінальним правопорушенням за законодавством України. Розглянуто питання про родовий об'єкт військових кримінальних правопорушень і безпосередні об'єкти правопорушень, відповідальність за які встановлена у розділі XIX Особливої частини КК України. Розкрито ознаки об'єктивної сторони складу кожного із правопорушень, передбачених у цьому розділі. Досліджені суб'єкти військових кримінальних правопорушень. Проаналізовані ознаки суб'єктивної сторони складів правопорушень, кримінальну протиправність яких визначено статтями розділу XIX Особливої частини КК України. Широко

використана актуальна судова практика. Надані рекомендації щодо того, як правильно застосовувати КК України в його чинній редакції у певній ситуації. На рукопис монографії надали позитивні рецензії: **В'ячеслав Олександрович Навроцький**, професор кафедри теорії права та прав людини Українського католицького університету, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України; **Сергій Олександрович Харитонов**, завідувач кафедри кримінально-правової політики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор; **Юлія Юрївна Коломієць**, виконуюча обов'язки завідувача кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри; **Євген Юрїйович Полянський**, професор кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, доцент; **Анастасія Сергіївна Оцця**, доцент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук; **Олена Вікторівна Тавлуй**, доцент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук.

У цьому ж році вийшла друком монографія кандидата юридичних наук, доцента кафедри кримінального права Бойченко Віталія на тему «Суспільна мораль та антропологія в Україні: кримінально-правовий дискурс». Автор монографії звертає увагу читачів на те, що режим реалізації кримінального права у сфері охорони суспільної моралі прямо пропорційний рівню як правової культури, так і загальної культури. Це питання набуває особливого змісту в умовах реформування сучасної правової системи України, яке спрямоване на адаптування кримінально-правових встановлень, що формувалися в інших соціальних передумовах, до сучасних соціальних умов. На рукопис монографії надали позитивні рецензії: **Меркулова Валентина Олександрівна**, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ; **Стрельцов Євген Львович**, доктор теології професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, вчений секретар Південного регіонального центру НАПрН України, професор кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія».

Сьогодні кафедра кримінального права – одна з найбільших в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Склад кафедри: д.ю.н., в.о. завідувача кафедри Коломієць Ю. Ю.; д.ю.н., доктор теології, проф. Стрельцов Є. Л.; доктор філософії, доц. Агапова К. В.; к.ю.н., доц. Абакіна-Пілявська Л. М.; к.ю.н., асистент Бабиніна К. С.; к.ю.н., доц. Берш А. Я.; к.ю.н., доц. Бойченко В. П.; к.ю.н., доц. Горбачова І. М.; к.ю.н., доц. Гуменюк В. В.; доктор філософії, асистент Камінський П. В.; к.ю.н., доц. Іванова В. П.; к.ю.н., доц. Колодін Д. О.; к.ю.н., доц. Кузьмін Е. Е.; к.ю.н., проф. Мирошниченко Н. А.; к.ю.н. доц. Ободовський О. В.; к.ю.н., доц. Оцяця А. С.; д.ю.н., проф. Полянський Є. Ю.; д.ю.н., доц. Степаненко О. В.; к.ю.н., доц. Тавлуй О. В.; д.ю.н., проф. Туляков В. О.; к.ю.н., доц. Тимофєєва Л. Ю.; к.ю.н., доц. Хильченко А. С.; к.ю.н., доц. Хімченко С. А.; к.ю.н., доц. Чугуніков І. І.; к.ю.н., доц. Шостак О. М., лаборант кафедри, ас. Павлова О. С.

На кафедрі працюють 26 викладачів, серед яких 5 докторів наук та 20 кандидатів (докторів філософії) наук. За кількістю докторів наук, які на ній працюють, кафедра займає провідне місце серед інших кафедр, які функціонують у вищих навчальних закладах. Серед членів кафедри працюють викладачі, які мають державні нагороди та почесні звання; заохочення органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; відзнаки Міністерства освіти і науки, судових і правоохоронних органів; церковні нагороди та ін. З більш детальною інформацією про викладачів кафедри кримінального права НУ «ОЮА» ви можете ознайомитись на сторінках цього збірника. Перед кожними тезами наукових доповідей надана наукова біографія та названі наукові інтереси учасників конференції.

Матеріал підготувала:

*д.ю.н., в.о. зав. кафедри кримінального права
Коломієць Юлія Юрївна*